

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Tammelin, Mia

Title: Arjen rytmit, perhe ja teknologia

Year: 2017

Version:

Please cite the original version:

Tammelin, M. (2017, 15.3.2017). Arjen rytmit, perhe ja teknologia. Tiedeblogi.
<https://www.jyu.fi/blogit/tiedeblogi/tammelin>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Mia Tammelin: Arjen rytmit, perhe ja teknologia

Mia Tammelin, kuvaaja Petteri Kivimäki

Sosiaalinen media on olennainen osa arkipäiviä. Jo pienetkin lapset keskittyvät älypuhelimensa näyttöjen lyhytkestoisin ja nopearytmisiin viesteihin, videoihin ja peleihin. Tarinavälähdyksiin ei sisälly kovin monimutkaisia juonikäännteitä. Arjen rytmit kiihtyvät.

Eräs vanhempi kertoi haastattelussa näin: *"Mun lapset kattoo hirveen vähän telkkaria. Se kuuluu tohon ikään että kaikki katotaan YouTubesta, ei mitään juonellista. Me ollaan yritetty löytää jotain ohjelmia mitä voitais kattoo yhdessä. Tää on niin hassua, että mä toivoisin että lapset katsoisi enemmän telkkaria."*

Vanhempi kuvaa esiteini-ikäisten lasten ja älypuhelimien tiiviistä suhdetta ja sitä, että perheen nuorten ensisijainen medialaite on älypuhelin. Tilanne lienee tuttu monessa perheessä?

Ongelmaksi muotoutuu se, että nuoret eivät ole kiinnostuneita kuin joitakin minuitteja kestävästä lyhyistä tarinavälähdyksistä. Heitä ei kiinnosta tarinoiden juonellisuus. Vaihtoehtona älypuhelimien näytöille tässä perheessä oli harrastusten ohella TV:n katselu. TV:lle on siis annettu uusi, entistä ehompi tehtävä olohuoneen rujona seinäkoristeena. Perhetutkija **Anja Riitta Lahikainen** ja mediatutkija **Iikka Arminen** kuvaavat tällaista vanhempien tarkoin harkitsemaa ja suunnittelemaa median käyttöä mediaherkutteluksi.

TV:n katselun nostaminen esille näin myönteisenä asiana on jossain määrin yllättävää. TV:n katselun haitoista on oltu huolissaan ja varoitettu aina 1950-luvulta lähtien. Juonellisuuden etsimisen ohella TV:n katselulla oli esimerkkiperheessä selkeästi myös toinen merkitys: ohjelmien katselu yhdessä on perheen yhteistä aikaa.

Perinteinen media on siis saanut (ainakin kapeat) kultareunat ympärilleen. Ohjelmien äärellä jaetaan paitsi fyysinen tila, myös sama tarina. Uhkakuva kännyköitä ja tabletteja tuijottavasta perheestä on se, että ollaan samalla sohvalla, mutta silti eri maailmoissa. Todellisuus ei tietenkään ole näin mustavalkoinen. Arkisessa elämässä ollaan varmasti useimmiten jossain näiden ääripäiden välillä: ajoittain uppoutuen samaan ja ajoittain eri tarinaan riippumatta siitä mitä medialaitetta käytetään.

Arjen teknologiavälitteisyys muuttaa myös vuorovaikutusta ja sosiaalisia suhteita. Voimme esimerkiksi jatkuvasti olla läsnä eri elämänalueilla, useissa eri maailmoissa ja monissa sosiaalisissa verkostoissa.

Brittitutkija **Judy Wacjman** huomauttaa, että joudumme yhä tarkemmin määrittelemään olemmeko ”on-” vai ”off-line”. Määrittelemme itse yksityisen ja julkisen rajoja ja läsnäoloamme verkossa. Uusi teknologia ja älypuhelimet eivät siten ole kasvottomia uhkia.

Sosiaalisen median sovellukset voivat paitsi erottaa, myös yhdistää perheenjäseniä uudella tavalla. Älypuhelimien mahdollistama jatkuva läsnäolo mahdollistaa muun muassa sen, että voin lähes samanaikaisesti ohjeistaa lastani lähtemään harrastukseen, sopia teatterimatkasta ystävien kanssa ja kysellä äitini kuulumiset.

Arkiset käsitteetkin muuttuvat. Muutama vuosi sitten neljävuotias tyttäreni katsoi minua epäuskoisena ja silmät suurina kertoessani, että nielaisen vielä *tabletin* ennen lähtöämme. Sana tabletti tälle 2010-luvulla syntyneelle merkitsee tablettitietokonetta, ei lääketablettia kuten allekirjoittaneelle. Tyttäreni ällistys oli valtava, kun kerroin pystyväni aivan hyvin nielaisemaan kokonaisen tabletin kerralla.

Mia Tammelin, akatemiutkija, yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, 15.3.2017

URN:NBN:fi:juu-201703061589